^{10.22034/jsst.2021.1202}

Research Paper

Maximum Likelihood-Based Worst-Case Optimization Design of Hydrazine Propulsion System for A satellite Orbital Transfer System under Uncertainty

Alireza Toloei^{1*}, Mohammad Fatehi², and Behrooz Keshtegar³.

1,2- Department of Aerospace Engineering, Faculty of New Technologies, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

3- Department of Civil Engineering, Faculty of Engineering, Zabol University, Zabol, Iran.

* toloei@sbu.ac.ir

In this paper, a design of a hydrazine monopropellant system is proposed based on the maximum likelihood for the presentation of uncertainties, without any specific assumptions about the type of distribution and even uncertainty in distribution parameters by the Johnson distributions family. The maximum likelihood method for the combination of spars point and interval data has been added to a separate formulation for design variables and parameters. This formulation is also suitable for both epistemic and aleatory uncertainty with three presentation types of spars points, single interval, and multi-interval.

Keyword: Worst-Case optimization, mono propellant propulsion system, maximum likelihood, Uncertainty.

^{1.} Associate Professor (Corresponding Author)

۶ Ph.D. Candidate

^{3.} Associate Professor

لماللة على - يزوه فى علوم و فاتون الماس

مقاله علمي- پژوهشي

طراحی بهینه بدترین حالت سامانه پیشرانش هیدرازین برای یک سامانه انتقال مداری تحت عدم قطعیت مبتنی بر حداکثر درستنمایی

علیرضا طلوعی^{(*}، محمد فاتحی^۲و بهروز کشته گر^۳ ۱و ۲- دانشکده فناوریهای نوین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران ایران ۳- گروه عمران، دانشکده فنی مهندسی، دانشگاه زابل، زابل، ایران toloei@sbu.ac.ir

در پژوهش حاضر به پیشنهاد طراحی یک سامانه تک مؤلفهای هیدرازینی، مبتنی بر حداکثر درست نمایی برای بیان عدم قطعیت ها، بدون هیچ فرض خاصی بر روی نوع توزیع و حتی عدم قطعیت در پارامترهای توزیع توسط مجموعه خانواده جانسون پرداخته شده است. روش حداکثر درست نمایی برای ترکیب داده های بازهای و تنک به یک فرمول بندی جداسازی شده برای متغیرها و پارامترهای طراحی افزوده شده که سازگار با هر دو نوع عدم قطعیت شناختی و غیر شناختی با هر سه نوع داده تنک، چند بازهای و تک بازهای است. در نهایت چارچوب پیشنهادی برای سه روش بهینه سازی طراحی بدترین حالت برای یک سامانه پیشرانش تک مؤلفه ای هیدرازین پیاده سازی شده و بایکدیگر مقایسه شده اند.

واژههای کلیدی: بهینهسازی بدترین حالت، سیستم پیشرانش تکمؤلفهای، حداکثر درستنمایی، عدم قطعیت قطعیت، عدم قطعیت شناختی، عدم قطعیت دادههای بازهای

علائم و اختصارات

انحراف استاندارد	σ
حداکثر دامنه تغییر	Δ
گرادیان	∇
ماتریس هسیان	H (x)
سطح قابليت اطمينان	k
پارامتر اندازه	λ
پارامتر مکانی	ξ

۱. دانشیار (نویسنده مخاطب)

۲. دانشجوی دکتری

۳. دانشیار

مقدمه

با پیشرفت در علم و فناوری، تقاضا برای وسایل نقلیه هوافضایی همراه با کارایی بالاتر، قابلیت اطمینان و مقاومت بیشتر، هزینه و ریسک کمتر روزافزون شده است. در دنیای واقعی مقادیر گستردهای از عدم قطعیتها، ناشی از ذات خود سامانه در تمام چرخهی عمر آن مجود دارد. این عدم قطعیتها ممکن است باعث تغییرات یا نوسان در عملکرد سامانه، انحراف شدید، نتایج غیرمنتظره یا حتی خطای عملکردی بی سابقه و شکست مأموریت شود؛ بنابراین به حساب آوردن عدم قطعیتها از همان ابتدای طراحی وسایل نقلیه هوافضایی حائز اهمیت است [۱]. متناظر با این اهداف روش های مختلف ارزیابی و مقابله با اثرات عدم قطعیت ورودی برای مسائل بهینه سازی طراحی

ارائه شده است. میتوان به روشهایی چون بهینهسازی بدترین حالت، طراحی مقاوم و دسته های مربوط به آن، انواع طراحی مبتنی بر قابلیت اطمینان و غیره اشاره کرد. در پژوهش حاضر به روش بهینهسازی بدترین حالت پرداخته میشود.

بهينهسازي بدترين حالت

روش بهینه سازی بدترین حالت یکی از روش هایی است که به طور گسترده برای ارزیابی قابلیت اطمینان پاسخ استفاده می شود. همانطور که در شکل ۱ نشان داده شده است در صورتی که A، Bو C نقاط طراحی باشند، مستطیل خاکستری اطراف آن ها عملکرد ناشی از عدم قطعیت را نشان می دهد. اعمال یک اغتشاش کوچک بر روی پاسخ طراحی ناشی از بهینه سازی کلاسیک A می تواند منجر به پاسخ غیرامکان پذیر A شود.

شکل 1- طراحی بهینه کلاسیک و بهینه بدترین حالت [۲]

بهینهسازی بدترین حالت در اصل یک محدودهای از عدم قطعیت حول هر نقطه طراحی ایجاد میکند. این ناحیه در واقع مقادیر ممکن تابع عملکرد است که توسط عدم قطعیتها ایجاد میشود. اگر هر نقطه در این محدوده به ناحیه غیرقابلقبول وارد شود طرح موردنظر رد میشود و تنها طرحی که بدترین نقطه در آن محدوده، قیدهای موردنظر طراحی را نقض نکند به عنوان بهینه انتخاب می گردد. در این روش نیازی به تعیین توزیع احتمالاتی تابع هدف و قیدها نیست [۳,۳].

برای حل این مسئله در پژوهش حاضر از سه نوع روش برای فرمول بندی بهینهسازی بدترین حالت استفادهشده است.

- WCO^{*} اصلى يا مرسوم (^۵OWCO)
- WCO مبتنی بر بدترین رئوس (WCO^C)
 - WCO مبتنی بر گرادیان (G_WCO^Y)
- 4. Worst Case Optimization
- 5. Original _Worst Case Optimization
 6. Worst-vertex-based Worst-Case Optimization
- 7. Gradient-based Worst-Case Optimization

پیادهسازی بهینهسازی بدترین حالت برای طراحی یک سامانه نیازمند برداشتن دو گام به شرح زیر است:

- بیان و تعریف عدم قطعیت
- ۲. فرمول بندی کلی بهینه سازی بدترین حالت

برای عدم قطعیت حول نقطه طراحی تعاریف مختلفی شده است که در پژوهش حاضر از مدل مستطیلی به صورت رابطه ۱ استفاده شده است:

$$\begin{split} U(x_0) &= \{\xi \in R^n \colon x_0 - \Delta \leq \xi \leq x_0 + \Delta\} \quad (1) \\ \Delta \text{ celvic claims risk relation on a string of a string o$$

 $U(x_0) = \{\xi \in \mathbb{R}^n : (\xi - x_0)^T (Q^{-1})^2 (\xi - x_0) \le 1\} \qquad (\Upsilon)$

در این رابطه $Q = kdiag(\sigma_i)$ و انحراف استاندارد است $Q = kdiag(\sigma_i)$ و مشاهده کرد. [۴]. در شکل ۲ می توان تصویر این دو تعریف را مشاهده کرد. سطح قابلیت اطمینانی است که توسط طراح تعیین می گردد. به عنوان مثال در توزیع نرمال استاندارد k=1 مطابق با سطح قابلیت اطمینان ۹۵٪ است.

شکل ۲- بیان عدم قطعیتها [۴]

بررسی بر روی مقالات و پژوهشهای انجامشده در این زمینه منجر به دستهبندی شکل ۳ برای متغیرهای موجود در طراحیهای مبتنی بر عدم قطعیت شده است.

منطبق با پژوهش حاضر متغیرهای موجود را میتوان به دو دسته کلی متغیرهای طراحی و متغیرهای غیرطراحی (پارامترهای طراحی) تقسیم کرد. معمولاً طراح با دو دسته متغیر روبهرو است متغیرهایی که میتواند با تغییر آنها تابع هدف یا قیدها را کنترل کند و دسته دوم که عدم قطعیت دارند ولی طراح کنترلی بر روی آن ندارد [۵]. در روشهای بیانشده مرسوم بهینهسازی بدترین حالت، این جداسازی بین متغیر طراحی و پارامتر طراحی صورت نگرفته است. لذا ممکن است با دستکم گیری پاسخها روبرو شد زیرا در پارامترهای طراحی، طراح عملاً هیچ کنترلی بر روی تغییرات ندارد. به همین دلیل در پژوهش حاضر فرمولبندی روشهای بهینهسازی بدترین حالت بهبودیافته است به طوری که بین متغیرها و پارامترهای طراحی تمایز قائل میشود. طراحی بهینه بدترین حالت سامانه پیشرانش هیدرازین برای یک سامانه انتقال مداری تحت عدم قطعیت مبتنی بر ...

شکل ۳- جدول بندی عدم قطعیتها [۵]

هر یک از این دو دسته می تواند عدم قطعیتهای شناختی ٌ و غیرشناختی (را شامل شود [۵]. عدم قطعیت غیرشناختی در مراجع و متون مختلف با نامهای عدم قطعیت فیزیکی یا ذاتی و عدم قطعیت غیرقابل کاهش نیز یاد شده است [۶]. در هر صورت چون در سامانههای فیزیکی رایج عدم قطعیت در پارامترهای ورودی وجود دارد لذا این نوع را غیرقابل کاهش می نامند. عدم قطعیت شناختی ناشی از کمبود یا عدم اطلاعات در مورد سامانه با توجه به محدودیت در دادهها، محدودیت در اندازه گیری، تقریب ساده در رفتار مدلسازی سامانه، اطلاعات ناقص و گاها بیخبری در هریک از فازها و یا عملکرد پروسههای طراحی است. این نوع عدم قطعیت نوعاً با افزایش اطلاعات در مورد همان متغیر کاهش مییابد. اکثر روشهایی که تاکنون توسعهیافتهاند بر روی عدم قطعیت غیر شناختی میباشند. حالتی که اطلاعات احتمالاتی دقیقاً مشخص هستند درحالی که چنین اطلاعات دقیقی در مورد توزیع احتمال بهندرت در عمل در دسترس است. البته مطالعات کمی در متون برای مقابله با عدم قطعیت شناختی ناشی از کمبود اطلاعات گزارششده است. مجلهی «مهندسی قابلیت اطمینان و امنیت سامانه» در موضوعات تخصصی به بحث درباره این دو نوع عدم قطعیت می پردازد [۷٫۶]. هر یک از این عدم قطعیتها می تواند

شامل دادههای تنک بهصورت نقاط گسسته، تک بازهای و یا چند بازهای در مورد متغیر موردنظر شود. در پژوهش حاضر فرمولاسیون بهینهسازی بدترین حالت تحت هر دو نوع عدم قطعیت غیر شناختی و شناختی با استفاده از ارائه احتمالاتی از انواع مختلف عدم قطعیت پیشنهاد می گردد. فرمولاسیون بیانشده با هر دو نوع دادههای بازهای و نقاط پراکنده بدون هیچ فرضی در مورد توزیع احتمال متغیرهای تصادفی مطابقت می کند.

بیان عدم قطعیت

بیان عدم قطعیتهای ورودی، اولین گام در آنالیز قابلیت اطمینان و بهینهسازی طراحیهای احتمالاتی برای هر سامانهای است. معمولاً برای بیان عدم قطعیت از توزیعهای احتمالاتی استفاده میشود. انتخاب مناسبترین و دقیقترین نوع توزیع برای متغیرهای تصادفی ورودی مهم است زیرا میتواند بعد از انتشار این عدم قطعیتها در خروجیها تأثیر زیادی داشته باشد. بااینحال گاهی دادهها بهصورت نقاط گسسته، غیردقیق و یا ناقص هستند که منجر به عدم قطعیت در پارامترهای توزیع و حتی در مورد نوع توزیع میشود. در واقعیت این احتمال وجود دارد که نوع توزیع متغیرهای ورودی در دست نباشد یا نتوان بهدرستی آن را مشخص کرد، بهخصوص در مسائل هوافضایی که دادههای آماری به حد کافی در دسترس نیست یا هزینهبر است.

به همین دلیل در پژوهش حاضر از یک خانواده منعطف از توزیعهای احتمالاتی به نام خانواده توزیعهای جانسون استفادهشده است. در این مجموعه خانواده بهصورت خودبهخود عدم قطیت در پارامترهای توزیع نیز مورد توجه قرار میگیرد و از روش محاسبات تولید نمونه برای تعیین نوع توزیع جانسون برای پارامترها نیز میتوان استفاده کرد. درحالیکه از چندین نوع توزیع چهار پارامتری دیگر ازجمله پیرسون، بتا و لامبدا میتوان استفاده کرد ولی خانواده توزیع جانسون یک انتخاب مناسب است. یک دلیل اساسی آن انتقال ساده به فضای نرمال استاندارد است. همچنین بهراحتی میتوان از آن برای آنالیز قابلیت اطمینان و روشهای بهینهسازی طراحی مبتنی بر قابلیت اطمینان استفاده کرد. مجموعه خانوادهی جانسون قادر است با تقریب خیلی نزدیک تعداد زیادی از توزیعهای استاندارد را با یکی از فرمهای خود تطبیق دهد [۹٫۸].

توزیع جانسون یک توزیع چهار پارامتری است که میتواند چهار ممان اول را برای یک دامنه یگستردهای از اشکال توزیعهای احتمالاتی تطابق دهد. ببروتات در سال ۱۹۸۹ با جزئیات، مزیتهای سیستم انتقال توزیع جانسون برای مدلسازی ورودی شبیهسازی را بهخصوص در مقایسه با توزیعهای بتا و خانوادهی

^{8.} Epistemic

^{9.} Aleatory

فصلنامهٔعلمی- پژوهشی علوم و فناوری فضایی دورهٔ ۱۴ / شمارهٔ ۲/ پاییز ۱۴۰۰ (شماره پیاپی ۴۸)

نرمال و مثلثی بیان کرده است [۱۰]. برای بیان هر یک از انواع عدم قطعیت دادهها چه دادههای تنک و چه دادههای تک بازهای و چند بازهای میتوان روشهای مختلفی استفاده کرد. بهعنوانمثال برای دادههای تنک میتوان روشهایی همچون روشهای ممانی، تطابق صدک و دهک، تخمین حداقل مربعات، حداقل کردن خطای توزیع مدی و دهک، تخمین حداقل مربعات، حداقل کردن خطای توزیع جانسون در مقایسه با تابعهای چگالی تجمعی تجربی و غیره را نام برد. روشهای مذکور در تخمین پارامترهای توزیع استفاده شده است و عدم قطعیت بهصورت خودبهخود حتی در نوع توزیع در نظر گرفته میشود. در پژوهش حاضر به روش حداکثر درستنمایی برای دادههای تنک پرداخته میشود [۴].

حداكثر درستنمايي

روشهای مبتنی بر درستنمایی برای بیان احتمالاتی مقادیر عدم قطعیت نقاط گسسته یا تنک استفاده میشوند. این روشها میتوانند عدم قطعیت توزیع را وقتی که دادهها بهصورت نقاط گسسته یا غیردقیق باشند برای توزیعهای خاص ازجمله نرمال، لوگنرمال، توزیع جانسون محدود و غیره مشخص کند. تخمین پارامترها با حداکثر درستنمایی در چندین کاربرد مهندسی [۱۱–۱۳] نیز تاکنون استفادهشده است. تابع درستنمایی از تابع چگالی احتمال دادههای نقاط گسسته تشکیل میشود. زمانی که نوع توزیع عدم قطعیت در تعدادی از متغیرهای تصادفی خاص مشخص شود پارامترهای توزیع عدم قطعیت مشخصاً قابل تعیین است.

بیان عدم قطعیت به روش مبتنی بر درستنمایی میتواند برای هر یک از روشهای تحت عدم قطعیت همچون RDO^{۱٬} WCO^{۱٬}RBDO و RBRDO استفاده شود. درستنمایی برای یک پارامتر مانند P به معنای تعیین مقدار مناسب با احتمال پارامتر P برای یک جمعیت خاص است که در آن متغیر x شامل دادههای مشاهدهشده بهعنوان نمونه است. اگر متغیرهای تصادفی مستقل باشند تابع چگالی اشتراکی بهصورت رابطه ۳ نوشته میشود [۱۵,۱۴]:

 $f(x_i|p) = f(x_1, ..., x_n|p) = f(x_1|p) \dots f(x_n|p)$ (Y)

این تابع را تابع درستنمایی مینامند و به صورت L(P) نمایش داده می شود. در یک مقدار خاص P=P بیشترین احتمال اینکه تابع p=P مقادیر واقعی مشاهده را تولید کنند وجود دارد؛ بنابراین تخمین مقدار P که منجر به P شود منطقی است. برای یک توزیع پیوسته مشخص، پارامتر P وقتی که تابع درستنمایی یا تابع چگالی احتمال $f(x_i|p)$ بسیار بالا باشد (احتمال بالا) این مقدار احتمال یک تخمین از مقدار P می شود. در نتیجه این روش (MLE) پارامتر P

- 10. Robust Design Optimization
- 11. Reliability Based Design Optimization
- 12. Maximum Likelihood Estimation

را طوری مشخص میکند که تابع درستنمایی حداکثر شود. با این حال تابع درستنمایی (L(P) ممکن است به طور طبیعی برای حداکثر کردن پیچیده باشد. از این و معمولاً از لگاریتم طبیعی تابع درستنمایی استفاده شده و به صورت (Log(L(P) نمایش داده می شود. با توجه به اینکه تابع لگاریتم طبیعی یک تابع اکیداً یکنواست، حداکثر کردن (L(P) با حداکثر کردن (Log(L(P) برابری می کند. لگاریتم تابع درستنمایی به صورت رابطه ۴ بیان می شود

$$\log(L(P)) = \log \prod_{i=1}^{n} f(x_i|P) = \sum_{i=1}^{n} \log f(x_i|P)$$
(*)

اگر دادههای مشاهده شده از آزمایشهای مختلف و یا نظرات متخصصهای مختلف به عنوان منابع دادهها باشند، می توان دادهها را طبق معادله، مستقل فرض نمود ازاین رو تابع درستنمایی اشتراکی برای پارامتر P به صورت رابطه ۵ بیان می شود.

$$L(P) \propto \prod_{i=1}^{n} f(x_i|P) \tag{(b)}$$

با حداکثرکردن این معادله میتوان مقدار پارامتر P را تخمین زد که آن را عموماً بنام حداکثر تخمین درستنمایی یا MLE میشناسند [۱۶]. تابع حداکثر درستنمایی برای توزیع نرمال در رابطه ۶ آورده شده است.

$$L(\mu,\sigma) = \prod_{i=1}^{n} \frac{1}{\sqrt{2\pi\sigma}} e^{-\frac{1}{2} \left(\frac{x_i - \mu}{\sigma}\right)^2}$$
(\$

برای سادهسازی از هر دو طرف لگاریتم طبیعی گرفته می شود. تابع لگاریتم درستنمایی به صورت رابطه ۷ مشخص می گردد.

$$\log(L(\mu,\sigma)) = \sum_{i=1}^{n} \log\left(\frac{1}{\sqrt{2\pi\sigma}}e^{\frac{1}{2}\left(\frac{x_{i}-\mu}{\sigma}\right)^{2}}\right) = -n\log\sqrt{2\pi} - n\log\sigma - \frac{1}{2}\sum_{i=1}^{n}\left(\frac{x_{i}-\mu}{\sigma}\right)^{2}$$
(Y)

می توان با حداکثر کردن رابطه بالا دو پارامتر مقدار میانگین و واریانس توزیع نرمال را به دست آورد. به طور مشابه برای توزیع محدود جانسون لگاریتم طبیعی تابع درست نمایی به صورت رابطه ۸ بیان می شود.

$$Log(L(\delta, \gamma, \xi, \lambda)) = n\log\delta - n\log\sqrt{2\pi} - \sum_{i=1}^{n}\log\left(\frac{x_i - \xi}{\lambda}\right) - \sum_{i=1}^{n}\log\left(\frac{\lambda - x_i - \xi}{\lambda}\right) - \frac{1}{2}\sum_{i=1}^{n}\left[\gamma + \delta\log\left(\frac{x_i - \xi}{\lambda - x_i - \xi}\right)\right]^2$$
(A)

با بهینهسازی به ازای چهار متغیر طراحی می توان چهار پارامتر این توزیع یعنی (δ,γ,ξ,λ) را به ازای حداکثر کردن تابع درستنمایی بدست آورد.

برخلاف دادههای نقاط گسسته که محاسبات آماری (مانند محاسبه ممان) دارای یک مقدار دقیق است، معمولاً برای دادههای بازهای این مقادیر به صورت یک کران بالا و پایین بیان می شود. پیداکردن این کرانها در دادهای بازهای یک چالش محاسباتی است زیرا نوعاً نیازمند یک آنالیز بازهای است که با استفاده از یک جستجوی ترکیبی ساخته می شود. در این بخش یک رویکرد مبتنی بر حداکثر لگاریتم درستنمایی برای متغیر x زمانی که بهصورت چند بازهای بیانشده است ارائه می گردد. روش پیشنهادی برای بیان عدم قطعیت در هر دو نوع روش RDO و RBDO نیزکاربرد دارد. برخلاف روشهای دیگر بیان عدم قطعیت بازهای که نیازمند یک سری محاسبات سنگین و آنالیز تو در تو است این روش مبتنی بر بهینهسازی بوده و بهسادگی به کار بسته میشود. از دیگر ویژگیهای این روشها میتوان به استفاده از آنها در چارچوبهای مختلف احتمالاتی و برای هر دو نوع عدم قطعیت شناختی و غیر شناختی اشاره کرد. همچنین در روشهای مختلفی همچون FORM و SORM^{۱۴} برای انتشار عدم قطعیتها در طراحیهای مبتنی بر قابلیت اطمینان نیز قابل استفاده هستند [۱۷]. در مقالهای در سال ۲۰۱۱، ماهدوان و سانکارارامن [۱۸]، یک بیان احتمالاتی برای تخمين پارامترهای توزيع برای متغيرهای نقاط گسسته دادههای بازهای توسعه دادند. ایشان بیان کردند که تابع درستنمایی از ^{۱۵}PDF دادههای نقاط گسسته و CDF^{°۲} دادههای بازهای بهصورت اشتراکی استفاده می شود. همچنین تابع درستنمایی کامل را به این صورت تعریف کردند که یک تابع درستنمایی زمانی کامل است که یک ترکیبی از هر دو نوع عدم قطعیت نقاط گسسته و داده بازهای با یک تابع احتمال توأمان همراه باشد. این روش مبتنی بر حداقل خطای نمونهسازی توسط پارامترهایی است که با استفاده از حداکثر کردن تابع درستنمایی حاصل شده و با یک بهینهسازی تودرتو بدست میآید. در داخلیترین بهینهسازی حداکثر کردن درستنمایی بر اساس پارامترهای توزیع مدنظر است:

max_P(Likelihood Function)

برای توزیع جانسون محدود، ξ و Λ دو پارامتر مکانی و اندازه هستند لذا این توزیع در بازهای از ξ تا $\lambda + \xi$ تعریف می شود. مشخصاً برای دادههای تکبازهای، کرانهای بازه همان ابتدا و انتهای بازه و برای دادههای چند بازهای، حداقل ابتدای بازه در بین بازههای دادهشده به عنوان کران پایین و حداکثر انتهای بازه در بین بازههای دادهشده به عنوان کران بالا باید انتخاب شود.

$$\xi = \min\{a_i\}$$
$$\lambda = \max\{b_i\} - \min\{a_i\}$$

مقادیر x_i از بیرونیترین بهینهسازی وارد بهینه سازه میانی میشود؛ یعنی در اصل در بیرونیترین بهینهساز x_i ها به نوعی از هر بازه

- First Order Reliability Method
 Second Order Reliability Method
- 15. Probability Density Function
- 16. Cumulative Distribution Function

انتخاب شده و در هر گام بهصورت عدد ثابت وارد بهینه سازهای داخلی میشود. فرمولاسیون بهینهسازی آن بهصورت رابطه ۹ بیان میشود [۱۹]. $\min_{x} \left(\max(f(x|P) = \log(L(x|P)) \right)_{p}$ (۹) s.t. $lb_{i} \leq x_{i} \leq ub_{i}$ fori = 1,2,..., n

فرمول بندى بهينه سازى بدترين حالت

بعد از بیان عدم قطعیتها آخرین گام تعیین فرمول بندیهای بهینهسازی بدترین حالت است. اولین روش WCO اصلی است که از دو حلقه تودرتو برای رسیدن به پاسخ استفاده می کند. می توان آن را به صورت یک مسئله حداقل-حداکثر به صورت رابطه ۱۰ بیان کرد [۴].

$$\min_{x} \max_{\xi \in U(x)} f(\xi)$$

s.t.
$$\max_{\xi \in U(x)} g_i(\xi) \le 0, \quad i = 1, ..., m$$
 (1.)

این فرمول بندی به این معناست که مقادیر اولیه متغیرها برای تابع هدف و توابع قید با بدترین مقادیر جایگزین می شوند. به عنوان یک بهینه سازی حداقل – حداکثر، یک حلقه بهینه سازی در داخل دیگری وجود دارد لذا این فرآیند وقت گیر است و به میزان قابل توجهی کارایی را کاهش می دهد چراکه بهینه ساز داخلی باید برای هر نقطه از فضای جستجوی طراحی در هر گام بهینه سازی اجرا شود. به منظور کاهش بار محاسباتی، WCO مبتنی بر بدترین رئوس (WWCO) توسط اشتاینر و همکاران در سال ۲۰۰۴ [۴] پیشنهاد شد. این روش با هدف توجه به مقادیر مرزهای (U(d) در هر بعد و پیش بینی بدترین مقدار رأس شکل گرفت. قاعده اصلی هر بعد و پیش می باید. این روش با پیش بینی بدترین رأس سک هدف شروع می شود و به صورت رابطه ۱۱ بیان می گردد: [۴,۳]

$$x_{w} = x + \begin{cases} sign(f(x + k\sigma_{1}) - f(x - k\sigma_{1}))k\sigma_{1} & . \\ . & . \\ . & . \\ sign(f(x + k\sigma_{n}) - f(x - k\sigma_{n}))k\sigma_{n} \end{cases}$$
(11)

σ انحراف استاندارد متغیرهای تحت عدم قطعیت است. جهت صعود ممکن است همیشه برای تابع هدف و هر قید یکسان نباشد، بنابراین برای همه قیدها باید بدترین رأس محاسبه شود.

مطابق با این بدترین رئوس، بدترین حالت تابع هدف و قیدها می تواند به صورت رابطه ۱۲ تقریب زده شود [۳]:

$$\max_{\xi \in U(x)} f(\xi) \cong f(x_w)$$

 $\max_{\xi \in U(x)} g_i(\xi) \cong g_i(x_{w,i}) \tag{17}$

$$\min_{x \in S} f(x_w)$$

s.t. $g_i(x_{w,i}) \le 0$ (17)

فصلنامهٔ علمی- پژوهشی علوم و فناوری فضایی دورهٔ ۱۴ / شمارهٔ ۲/ پاییز ۱۴۰۰ (شماره پیاپی ۴۸)

روش دیگری برای کاهش بار محاسباتی WCO، روش مبتنی بر گرادیان است. این روش درصورتی که تابع هدف و قیدها مشتق پذیر باشند تمایل به استفاده از بسط سری تیلور در همسایگی مقدار متوسط x دارد.

$$f(\xi) = f(x) + \nabla f(x).(\xi - x) + \frac{1}{2}(\xi - x)H(x)(\xi - x) \forall \xi \in U(x)$$
(14)

∇ گرادیان و (X) H ماتریس هسیان است. برای WCO مبتنی بر گرادیان مرتبه اول (GWCO)، ترمهای مرتبه بالاتر نادیده گرفته میشود و با کمک نابرابری کوشی-شوارتز، مقادیر تابع هدف در ناحیه اطراف x به صورت رابطه ۱۵ بیان میشود.

$$\begin{aligned} f(\xi) &\approx f(x) + \forall f(x) . (\xi - x) \le f(x) + \\ \|\nabla f(x)\| . \|\xi - x\| \end{aligned}$$
(10)

 $\leq f(x) + \|\nabla f(x)\| \cdot \max_{\xi \in U(x)} \|\xi - x\| \quad \forall \xi \in U(x)$

سمت راست نامساوی را میتوان به عنوان بدترین حالت تابع هدف تلقی کرد. همین تقریب را میتوان برای قیدها تعریف نمود و مسئله بدترین حالت اولیه را به یک تقریب توسط اطلاعات گرادیان تبدیل کرد [۳].

$$\min_{\boldsymbol{x}\in S} \boldsymbol{f}_{\boldsymbol{w}}(\boldsymbol{x})$$
s.t. $\boldsymbol{g}_{\boldsymbol{w}}(\boldsymbol{x}) \leq 0$
 $\boldsymbol{f}_{\boldsymbol{w}}(\boldsymbol{x}) = \boldsymbol{f}(\boldsymbol{x}) + \|\nabla \boldsymbol{f}(\boldsymbol{x})\| . \max_{\boldsymbol{\xi}\in U(\boldsymbol{x})} \|\boldsymbol{\xi} - \boldsymbol{x}\|$
 $\boldsymbol{g}_{\boldsymbol{w}}(\boldsymbol{x}) = \boldsymbol{g}(\boldsymbol{x}) + \|\nabla \boldsymbol{g}(\boldsymbol{x})\| . \max_{\boldsymbol{\xi}\in U(\boldsymbol{x})} \|\boldsymbol{\xi} - \boldsymbol{x}\|$

$$(18)$$

بعد از بیان سه روش طراحی بهینه بدترین حالت در ادامه به چارچوب کلی طراحی برای پیاده سازی عدم قطعیت شناختی با جداسازی متغیر و پارامترهای طراحی پرداخته می شود. افزودن عدم قطعیتهای شناختی در چارچوبهای بهینهسازی تحت عدم قطعیت یک سطح دیگری از پیچیدگی را به رویکرد طراحی اضافه میکند. هر یک از متغیرهای طراحی d و یا متغیرهای ورودی z ممکن است شامل عدم قطعیتهای شناختی شوند. در برخی از روشهای طراحی بر اساس فرمولاسیون، پارامترهای طراحی را بهعنوان متغیرهای طراحی در نظر می گیرند درصورتی که طراح هیچ گونه کنترلی بر روی متغیرهای غیرطراحی با عدم قطعیت شناختی z ندارد (مانند مدول یانگ در طراحی تیر). به همین دلیل در پژوهش حاضر یک چارچوب بهینهسازی تودرتو پیشنهاد شده است که در آن علاوه بر مدنظر قراردادن عدم قطعیت غیرشناختی یک رویکرد طراحی مبتنی بر جستجوی مقادیر ممکن متغیرهایی با عدم قطعیت شناختی برای یافتن یک پاسخ بهینه ارائه شده است. این چارچوب منجر به یک طراحی محافظه کارتر نسبت به حالتی شده است که عدم قطعیت شناختی را مدنظر قرار نداده ویا متغیرهای غیر طراحی را جزو متغیرهای طراحی در نظر گرفته است. مبنای این جداسازی در این روش بر این موضوع استوار است که طراح هیچگونه کنترلی بر این متغیرها ندارد لذا استفاده از تغییرات آنها برای یافتن یاسخ

علیرضا طلوعی، محمد فاتحی و بهروز کشته گر

بهینه کار اشتباه به نظر میرسد و حتی می تواند منجر به ناکارآمدی عملکرد سامانه نیز شود. به همین دلیل در چارچوب ارائه شده این متغیرها به حلقه داخلی منتقل شده و در یک بازه، مقادیری از آن پذیرفته میشود که موجب تضعیف هدف سامانه شود. بدین سبب از تغییرات این مقادیر در یافتن مقدار بهینه تابع هدف استفاده نشده است. برای پیاده سازی چنین چارچوبی نیاز به یک تبادل بین متغیرهای طراحی و متغیرهای غیر طراحی در محاسبه تابع هدف است. همانگونه که از شکل ۴ نیز قابل برداشت است این تبادل منجر به یک کوپلینگ شده است. فرمولاسیون ارائه شده به صورت روابط ۱۷ تا ۲۰ در زیر بیان می شود.

 $\min_d \left(\max_{\mu_z} f_w(\mu_z, d) \right)$

st. max $\mu_z g_w(\mu_z, d) \le 0$	()
$lb \le d \le ub$	(١٧)
$Z_l \le \mu_z \le Z_u$	
$d - k\sigma \le \xi \le d + k\sigma$	

(۱۸)

For Original WCO

 $\begin{cases} f_w(\mu_z, d) = \max_{\xi \in U(d)} f(\xi) \\ g_w(\mu_z, d) = \max_{\xi \in U(d)} g(\xi) \end{cases}$

For W_WCO

$$\begin{cases} f_w(\mu_z, d) = f(\mu_z, d_w) \\ g_w(\mu_z, d) = g(\mu_z, d_w) \\ d_w = d + \begin{cases} sign(fun(d + k\sigma_1) - fun(d - k\sigma_1))k\sigma_1 \\ \vdots \\ sign(fun(d + k\sigma_n) - fun(d - k\sigma_n))k\sigma_n \end{cases}$$
(19)

For G_WCO

 $\int_{g_w}^{-} f_w(\mu_z, d) = f(\mu_z, d) + \|\nabla f(d)\| \max_{\xi \in U(d)} \|\xi - d\|$ $g_w(\mu_z, d) = g(\mu_z, d) + \|\nabla g(d)\| \max_{\xi \in U(d)} \|\xi - d\|$ (Y•)

 (μ_z) در آن $Z_u = Z_l$ بردارهای کران پایین و بالای مقدار میانگین (μ_z) متغیرهای تصمیم گیری غیر طراحی در بهینه ساز داخلی است. الگوریتم پیشنهاد شده برای این چارچوب بهینه سازی به صورت شکل ۵ مشخص می گردد.

شکل ۴ – الگوریتم بهینه بدترین حالت پیشنهادی

طراحی بهینه بدترین حالت سامانه پیشرانش هیدرازین برای یک سامانه انتقال مداری تحت عدم قطعیت مبتنی بر ...

نیتروژن، هلیوم و غیره میتوان برای فشارگذاری استفاده کرد. نیتروژن نشان داده است که گاز مناسبی برای چنین سامانههایی است، لذا در پژوهش حاضر از این گاز برای فشار گذاری استفادهشده است [۲۸]. تانک ذخیره پیشران بهطورکلی شامل وزن خود پیشران و دیگری سازه ذخیرهسازی است. تانک ذخیرهسازی نیز میتواند اشکال گوناگون و همچنین سازههای مختلفی همچون کامپوزیت کربن، فولاد، تیتانیوم آلیاژ آلومینیوم و غیره داشته باشد. شیرهای پیشران در زیر تانکهای ذخیره پیشران قرار دارند و جریان پیشران به محفظه تراستر را کنترل میکند. پس از عبور از این شیرها، میتوان به چند بخش عمده تقسیم کرد. در پژوهش حاضر بهعنوان بخشهای اصلی در نظر گرفتهشده است. در شکل ۵ میتوان شمای کلی یک تراستر تک مؤلفهای را مشاهده کرد.

شکل ۵- شمای کلی یک تراستر تکمؤلفهای [۲۹]

كاتاليست

در سامانههای پیشرانش تکمؤلفهای، کاتالیستها پیکرهای متفاوتی دارند. از جمله میتوان صفحهای بستر پک شده، مونولیتی و گرانولی را نام برد که نوع گرانولی از پرکاربردترین نوع کاتالیستها برای هیدرازین است [۳۰]. کمپانی شل (۱۹۶۳) اولین کاتالیزور تجزیه هیدرازین خودبهخودی را معرفی کرد. شل ۴۰۵، یکی از موفقترین کاتالیزور تجزیه هیدرازین تا به امروز است [۳۱]. بستههای کاتالیزوری طوری طراحیشدهاند که قبل از ورود به بخش نازل، بهطور کامل پیشران تکمؤلفهای هیدرازین به بخار فوق گرم و نیتروژن تجزیه میشود. دو واکنش تجزیه هیدرازین را میتوان بهصورت یک واکنش ماند زیر نوشت:

 $N_2H_4 \rightarrow \frac{4}{3}(1-x)NH_3 + \frac{1}{3}(1+2x)N_2 + 2xH_2$ x نسبت تجزیه آمونیاک است [۳۲]. در سال ۱۹۶۸ کستن در مرجع [۳۳] روابط تجربی ۲۱ و ۲۲ را پیشنهاد کرد. این روابط قادر به پیشبینی تجزیه آمونیاک و دمای محفظه بهصورت تابعی از متغیرهای ثابت است:

سامانههای انتقال مداری

هدف پژوهش حاضر پیادهسازی روشهای بیان شده تحت عدم قطعیت برای طراحی سامانه پیشرانش تک مؤلفهای هیدرازین یک سامانه انتقال مداری است. سامانههای انتقال مداری یا شامل طبقات فوقانی ماهوارهبرها وظیفهی انتقال ماهوارهها در فاز نهایی را دارند و يا خود جزو بار محموله مانند برخى فضاپيماها به عنوان هدف مأموريت ماهوارهبر مي باشند. محدوده عملكرد اين سامانهها در خارج از جو و در فاصله مدار پارکینگ به بالاست [۲۰، ۲۱]. سامانههای انتقال مداری مانند سایر سامانههای انتقال فضایی شامل بخشهایی همچون :پیشرانش، سازه، اویونیک، کنترل و تعیین وضعیت و سایر سامانههای دیگر مانند سامانههای کنترل دما می باشد [۲۲]. یکی از مهم ترین بخش های آن بخش کنترل وضعیت است. روشهای متعددی برای کنترل وضعیت این سامانهها مورداستفاده قرار می گیرند. یکی از مرسومترین این روشها کمک گرفتن از یک سامانه پیشرانش است. از سامانههای مختلف کنترل وضعیت، سامانههای عکسالعملی (^{۱۷}RCS) ثابت کردهاند که دارای بیشترین تنوع بوده و طیف گستردهای از گشتاور تا سطوح بالا را شامل می شوند. از آن ها به طور گسترده در فضاپیماهای سرنشین دار و بدون سرنشین و همچنین طبقه فوقانی در وسایل نقلیه بزرگ استفاده شده است [۲۴,۲۳]. بلوکهای انتقال مداری متعددی از سامانه پیشرانش تک مؤلفهای برای کنترل وضعیت خود بهره مى برند كه ازجمله مى توان به AVUM ، Centaur ، Fregat و Flagman اشاره کرد [۲۵].

پیشرانهای تکمؤلفهای مایع

سامانههای پیشرانش تکمولفه ای به طور گسترده به ویژه برای کنترل وضعیت کمهزینه و یا اصلاح مدار (حفظ مدار) استفاده می شود. می توان به هیدرازین (N_2H_4) و هیدروژن پر اکسید (آباکسیژنه (H_2O_2)) به عنوان دو پیشران معمول مورداستفاده در این سامانه ها اشاره کرد [۲۶]. عملکرد پیشرانگی راکت تک مؤلفه ای پروکسید هیدروژن حدود ۲۰ درصد کمتر از هیدرازین است و این خود یکی از عوامل استفاده گسترده از هیدرازین است، ولی متأسفانه دارای عیب بزرگ سمی بودن نیز است. برای سامانه های پیشرانش مخازن تحتفشار گاز بی اثر به عنوان سامانه تغذیه استفاده کرد [۲۷]. این مخازن فشارگذاری تضمین می کند که تانک حاوی پیشران فشار مطلوب موردنظر را حفظ کند. از گازهای مختلفی از جمله

^{17.} Reaction Control Systems

فصلنامهٔعلمی- پژوهشی علوم و فناوری فضایی دورهٔ ۱۴ / شمارهٔ ۳/ پاییز ۱۴۰۰ (شماره پیاپی ۴۸)

$$1 - x = \left[0.66 * 0.4599 \left(\frac{L_f}{L_{cat}}\right)^{0.28}\right] \\ \left\{ \left[\left(0.55 \left(\frac{a}{0.3048}\right)^{0.17} - 0.17\right) \left(\frac{68.9476}{P_c}\right)^{0.22}\right] + .017 \right\}$$
(71)

$$T_{c} = \frac{\left\{ \left[1020(1-x) + 0.075\left(\frac{P_{c}}{68.9476}\right) \right] + 1535 \right\}}{1.8}$$
 (YY)

	هيدرازين	فيزيكى	شیمیایی-	' – خواص	ل ۱	جدوا
--	----------	--------	----------	----------	-----	------

v	دمای	دمای	
А	آدياباتيک(K)	کستن(K)	
%•	١۶۵٩	142.	1/189
٪۲۰	10+1	18.8	1/7+8
%4.	1842	١١٩٣	1/74.
7.8.	١١٨٣	۱۰۸۰	1/778
%λ٠	١٠٢٣	<i>٩۶۶/۲</i>	١/٣١٨
%	٨٦٣/١	۸۵۲/۸	1/381

مبانى طراحى سامانه

اهداف مختلفی را میتوان برای بهدست آوردن پاسخ بهینه در نظر گرفت. در پژوهش حاضر حداقل وزن کل سامانه پیشرانش به عنوان هدف در نظر گرفته شده است. پس از انتخاب نوع پیشران و سامانه تغذیه، تجزیه و تحلیل و طراحی پارامتریک سایر بخشهای موتور با استفاده از همه متغیرهای طراحی با شرط حداقل وزن و ارضای نیازهای مأموریت و دیگر ملاحظات مهم صورت میگیرد [۳۳]. تجزیه شیمیایی، آیروترمودینامیک، قوانین و فرمولهای سازه نیازمند شرایط بهینه مختلفی مانند فشار مخزن، طول و قطر بستر کاتالیست، فشار بستر کاتالیست و هندسه نازل است [۳۱]. سامانه پیشرانش تک مؤلفهای در این تحقیق به سه زیرسامانه کلی

محفظه تراستر، زیرسامانههای مخازن سوخت و زیرسامانههای تغذیه تحتفشار تقسیم شده است. سامانه تغذیه همان طور که قبلاً اشاره شد مخزن تحتفشار با گاز نیتروژن در نظر گرفته شده و مخازن سوخت و فشارگذاری همه کروی فرض می شوند. برای طراحی بهینه سامانه پیشران، ابتدا در روابط محاسباتی جرم اجزای مختلف را به دست آورده و سپس با درنظر گرفتن متغیرهای طراحی، بهینه سازی مناسب انجام می شود. پارامترهای عملیاتی مهم و مؤثر بر وزن سامانه های پیشران سوخت مایع شامل فشار محفظه، فشار مخازن ذخیره سازی گاز برای فشار گذاری، نسبت اختلاط اکسیدکننده به سوخت و نسبت انبساط نازل را می توان نام برد [۲۳]. یک سامانه پیشرانش تک مؤلفهای به مرجع [۵] ارجاع داده می شود. یرای مطالعه چگونگی معادلات و مدل سازی زیرسامانه های مختلف برای مطالعه چگونگی معادلات و مدل سازی زیرسامانه های مختلف مخود برای مطالعه چگونگی معادلات و مدل سازی زیرسامانه های مختلف مود. برای مطالعه پیشرانش تک مؤلفه ای به مرجع [۵] ارجاع داده می شود. یک سامانه پیشرانش تک مؤلفه ای به مرجع [۵] ارجاع داده می شود. بر مهینه سازی بدترین حالت را برای یک سامانه پیشرانش تک مولفه ای مشاهده کرد.

شکل ۶- الگوریتم طراحی بهینه بدترین حالت سیستم پیشرانش هیدرازین

طراحي بهينه بدترين حالت سامانه پيشرانش هيدرازين براي يک سامانه انتقال مداري تحت عدم قطعيت مبتني بر ...

جرم کل سامانه که شامل تمامی زیرسامانههای سامانه پیشران تکمؤلفه ای مورد طراحی است به صورت رابطه ۲۳ محاسبه مىشود:

$$M_{total} = \begin{pmatrix} M_{tank_f} + M_{pgt_f} + M_{g0_f} + M_f + M_{cyl} \\ + M_{cap} + M_{nozzle} + M_{ct_l} + M_{pg} \end{pmatrix}$$
(YY)

رابطه شامل وزنهای مختلف زیرسامانهها به ترتیب وزن تانک پیشران $M_{tank_{f}}$ وزن تانک گاز تحت فشار $M_{tank_{f}}$ وزن گاز مرده روی پیشران M_{g0_f} وزن پیشران M_f ، وزن بخش سیلندری تراستر *M_{cyl}،* وزن درپوش تراستر *M_{cap}،* وزن نازل ، وزن کاتالیزگر M_{ct_l} ، وزن گاز فشارنده M_{pg} میباشد. M_{nozzle} همچنین می توان ضریب تأثیر برای جرم اتصالات و سایر تجهیزات بهعنوان ضریب تصحیح در نظر گرفت. در جدول ۲ میتوان به عنوان صحه گذاری روش طراحی سامانه مقادیر خروجی را با مقادیر در دسترس نمونههای MR-80B و MR-107s مقایسه کرد. مدل MR-80B دارای تراست (N) ۳۱۰۰ و زمان سوزش (s) ۳۳۴ و مدل MR-107s دارای تراست (N) ۲۸۵ و زمان سوزش (s) ۳۰ هستند به همين دليل نمونه طراحي نيز با همين مقادير اجرا شده است.

نمون	ا دو	,شده ب	طراحي	تراستر	پارامترهای	ا– مقایسه	جدول '
------	------	--------	-------	--------	------------	-----------	--------

	MR-80B	حى	طرا
Pic		-	
Thrust(N)	31	٣١	• •
Tburn(s)	mme	٣٢	۴
Pc(bar)	•/14-7•/4•	۲/۹ ·	• 10
Engine Length(cm)	۴۱/۰۵	L _{nozzle} MP/9V	L _{chamber} \۶/YA
Dengen(em)		۴١/٧۵	
Mass(Kg)	<i>۶</i> /۹۲	٧/٠٨	
De(cm)	10/44	۱۵/	٩٢
Isp(s)	200-220	71	۵
	MR-107s	طراحی	
Pic		-	
Thrust(N)	270	۲۸	5

q /	فصلنامهٔ علمی– پژوهشی علوم و فناوری فضایی
• /	دورهٔ ۱۴ / شمارهٔ ۳/ پاییز ۱۴۰۰ (شماره پیاپی ۴۸)

	MR-107 s	طراحی
Tburn(s)	٣.	۳.
Pc(bar)	4-14	٩/۴٧٠٢١
ṁ (gr/s)	38/3-194/A	41/10
Mass(Kg)	٠/۶Y	•/۶۲
Dc(cm) $\Delta/\Upsilon\Lambda$		4/97
Isp(s) 772-779 717		TIY

در مقادیر ارائه شده به ترتیب دو مقدار De و Dc برابر با قطر خروجی نازل و قطر محفظه احتراق میباشند. همانگونه که از نتایج نيز قابل مشاهده است با دقت تقريبا مناسبي روش طراحي توانسته به نتایج مشابهی دست پیدا کند.

برای بیان عدم قطعیت متغیر و پارامترهای طراحی میتوان به نمونههای موجود ساخته شده با کاتالیزورهای مشابه در شرکتهای Moog ، Aerojet و Airbus مراجعه کرد که بهصورت مختصر در جدول ۳ آمده است. می توان مقادیر هر یک از متغیرهای ورودی را بهصورت نمونه واقعى استخراج كرد كه اين مقادير در تعيين کرانهای طراحی برای متغیرها موردنیاز هستند [۳۵-۳۷].

برای تعیین مقدار انحراف استاندارد تراست با توجه به مرجع [۳۸] مقدار ۳/۶ درصد در نظر گرفته می شود. همچنین برای سامانه پیشرانشی با ویژگی مشابه دو کران ۳۸۰ تا ۴۲۰ نیوتن برای تراست و زمان سوزشی بین ۲۰ تا ۶۰ ثانیه با انحراف استاندارد ۰/۰۵ درصد مفروض شده است.

شركت	مدل	نسبت انبساط	فشار محفظه(bar)	ضربه مخصوص(s)
	MR-103D	۱۰۰	۵/۹–۲۳/۴	774-779
	MR-103G	۱۰۰	۴/۵–۲۳/۸	-
	MR-103M	۱۰۰	۵/۹–۲۰/۷	708-771
	MR-111C	۷۴	٣/۴-١٢/١	۲۱۵-۲۲۹
et	MR-111E	7	۳/۱–۱۴/۱	K1K-KK
Aeroj	MR-106L	۶.	4/1-14/4	222-222
	MR-107S	۲۱.۵	4-14	222-222
	MR-107T	۲۱.۵	١/٨-۴/٧	777-778
	MR-107V	۲۱.۵	۲/۶–۸/۴	773-779
	MR- 104A/C	۵۳	٣/٩-١٠/٧	۲۲۳ <u>-</u> ۲۳۹
	MR-80B	-	•/14-7•/4	5220
	MR-103D	۱	۵/۹-۲۳/۴	۲۰۹-۲۲۴

جدول ۳– دادههای نمونه واقعی [۳۴]

e ^	t.	نسبت	فشار	ضربه
سر ت	مدل	انبساط	محفظه(bar)	مخصوص(s)
	MONARC-1	۵۷	-	۲۲۷/۵
	MONARC-5	۱۳۵	-	775/1
	MONARC- 22-6	۶.	-	222/0
M00g	MONARC- 22-12	۴۰	-	778/1
	MONARC- 90LT	۴۰	-	222/1
	MONARC- 90HT	۵۰	-	784
	MONARC- 445	۵۰	-	784
S	1Nmono	٨٠	۵/۵-۲۲	77.
nq	20Nmono	۶.	-	777-777.
.ir	10Nmono	۵۰	-	710-775
	400Nmono	٣.	-	_

با توجه به مرجع [۳۹] و خطا در محاسبه برای فشار محفظه احتراق انحراف استاندارد ۵ درصد مفروض شده است. برای تعیین عدم قطعیت زاویههای ورودی و خروجی نازل در مرجع [۴۰] برای زاویه ورودی بازه [۲۰ ۵۰] درجه و برای زاویه خروجی بازه [۲۱ ۱۲] درجه اشاره شده است و مقدار بهینهی این زوایا را به ترتیب برای ورودی و خروجی مقادیر ۶۰ و ۱۵ درجه بیان شده است [۴۱]. در این تحقیق برای نمایش این مقادیر بهصورت عدم قطعیت فرض بر این شده که در ۲۰ نمونه موجود با همان زوایا با توجه به خطا در ساخت و دقت دستگاه اندازه گیری بهاندازه ۱/۰ درجه، ۲۰ بازه بهصورت زیر حاصل شده است [۵].

زاويه ورود +۱/۰					
۶۰/۷۲	۵٩/۶V	۵۸/۴۹			
۵۸/۲۴	۶۰/۷۲	۶۱/۳۹			
۶١/۵۰	۵۸/۷۸	۶۰/۸۸			
۶١/٨۴	۶۰/۹۲	۵٩/۳۷			
۶۰/۸۱	۵۸/۲۳	۶١/٩			
۶١/١٣	۵٩/۲۱	۵۸/۲۴			
۶١/٠٧	۵۸/۲۸	-			
زاويه ورود –۱/۰					
۶۰/۵۲	۵٩/۴۷	۵۸/۲۹			
۵۸/۰۴	8./02	۶١/١٩			
۶۱/۳۰	۵۸/۵۸	۶۰/۶۸			
F1/F4	۶۰/۷۲	۵٩/۱۲			
<i>۶۰</i> /۶۱	۵۸/۰۳	۶١/٢٠			
۶۰/۹۳	۵۹/۰۱	۵۸/۰۴			
۶٠/٨٢	۵۸/۰۸	-			
زاویه خروج +۱/۰					
۱۴/۹۸	۱۵/۳۹	14/84			
۲۴/۸۶	۱۵/۵۲	۱۵/۱۰			

علیرضا طلوعی، محمد فاتحی و بهروز کشتهگر

10/88	۱۵/۶۱	18/08				
۱۵/۶۹	۱۴/۶۵	14/14				
14/41	۱۵/۴۶	10/54				
۱۵/۰۸	۱۵/۴۱	14/00				
१४/९९	14/42	-				
زاويه خروج –١/٠						
۱۴/۷۸	۱۵/۱۹	14/14				
14/88	۱۵/۳۲	14/9.				
۱۵/۴۳	۱۵/۴۱	۱۵/۸۲				
۱۵/۴۹	14/40	۱۴/۵۸				
14/21	۱۵/۲۶	۱۵/۰۷				
۱۴/۸۸	10/51	14/30				
14/79	14/78	-				

برای تعیین عدم قطعیت این مقادیر از روش حداکثر درستنمایی اشاره شده در بخشهای قبلی و برای تعیین توزیع، از توزیع جانسون محدود استفاده شده است. بعد از تخمین پارامترهای توزیع جانسون مقادیر مقدار میانگین و انحراف استاندارد برای هر یک بهصورت زیر محاسبه شده است.

 $\begin{bmatrix} \mu_{\text{deg}_in}, \sigma_{\text{deg}_in} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 60.1689, 1.5509 \end{bmatrix}$ $\begin{bmatrix} \mu_{\text{deg}_out}, \sigma_{\text{deg}_out} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 15.1921, 0.7524 \end{bmatrix}$

می توان توزیع جانسون منطبق به این مقادیر را در نمودارهای

۸ و ۹ مشاهده کرد:

شکل ۸- نمودار چگالی احتمال برای زاویه ورود نازل با توزیع جانسون

شکل ۹- نمودار چگالی احتمال برای زاویه خروجی نازل با توزیع جانسون

طراحی بهینه بدترین حالت سامانه پیشرانش هیدرازین برای یک سامانه انتقال مداری تحت عدم قطعیت مبتنی بر ...

چگالی پیشران				
19/48	۱۰۱۰/۰۶	1.1./18		
۱۰۱۰/۸۵	۱۰۱۰/۹۱	1.1./24		
1 • 1 • / 18	۱۰۱۰/۸۲	۱۰۰۹/۹۲		
1	۱۰۱۰/۶۰	۱۰۱۰/۰۹		
۱۰۰۹/۶۳	۱۰۰۹/۰۳	۱۰۰۹/۲۱		
1.1./14	۱۰۰۹/۷۳	۱۰۱۰/۵۶		
1	۱۰۱۰/۸۶	-		

میتوان توزیع جانسون منطبق به این مقادیر را در نمودار در شکل ۱۰ مشاهده کرد:

در اینجا نیز به کمک روش حداکثر درستنمایی اشاره شده و توزیع جانسون مقدار میانگین و انحراف استاندارد خروجی محاسبات بهصورت زیر بیان میشود:

$[\mu_{\text{Prop}}, \sigma_{\text{Prop}}] = [1010.12, 0.55]$

برای تعیین عدم قطعیت ضربه مخصوص مقادیر از جدول ۳ استخراج میشود. از این مقادیر برای تعیین کران بازههای Isp استفاده میشود فقط با توجه به تلفات محفظه احتراق بین ۴ تا ۵ درصد مقادیر کرانها تغییر مییابد. با توجه به اینکه Isp بهصورت تابع قید وارد مسئله میگردد باید در طول مسئله مقدار انحراف استاندارد آن با توجه به یکی از روشهای انتشار عدم قطعیت محاسبه شود تا درنهایت مقدار محاسبهشده در بازهی موردنظر طراحی قرار گیرد. به همین ترتیب اشاره شده برای نسبت انبساط نازل انجام میشود. برای غلظت هیدرازین یک مقدار بهصورت تک بازه ($N/7 \ F1/8$] درصد با انحراف استاندارد (/۰ درصد فرض میگردد. برای تعیین عدم قطعیت ماخ خروجی (M_e) با توجه به

اینکه برای نمونه مشابه مقادیری برای تعیین کران طراحی به دست نیامد ابتدا با توجه به مقادیر جدول ۳ برای نسبت انبساط نازل حداکثر و حداقل کران محاسبه می شود.

$$A_e/A^* = [30, 200]$$

همچنین با توجه به جدول ۱ بر اساس حداکثر و حداقل غلظت هیدرازین مورد نظر با میانیابی برای نسبت گرمای ویژه، دو کران بهصورت زیر به دست میآید.

 $\gamma = [1.2765, 1.2807]$

با استخراج حداکثر و حداقل γ ، حداقل و حداکثر نسبت انبساط نازل و به کمک رابطهی نسبت انبساط به صورت رابطه ۲۴ میتوان برای ماخ خروجی کرانها را تخمین زد. با توجه به غیرخطی بودن رابطه مقادیر با روشهای عددی محاسبه می شود.

$$\left(\frac{A_{e}}{A^{*}}\right)^{2} = \frac{1}{Me^{2}} \left[\frac{2}{\gamma+1} \left(1 + \frac{\gamma-1}{2} Me^{2}\right)\right]^{\gamma-1}$$

$$\left(\gamma^{*}\right)$$

همچنین میتوان با روشهای بهینهسازی نیز حداکثر حداقل ماخ خروجی را محاسبه کرد. نتایج حاصل با الگوریتم بهینهسازی ازدحام ذرات در نرمافزار متلب در حالت پیشفرض این نرمافزار به شرح زیر حاصل میشود.

 $M_e = [4.4513, 6.3261]$

برای تعیین عدم قطعیت در شعاع مخازن تحتفشار از دادههای شرکت ATK بهصورت نمونههای موجود استفاده شده است. حداکثر شعاع مقدار ۶۱۵ میلیمتر (مربوط به مدل ۱–۸۰۲۱۸) و حداقل مقدار مفروض ۱۰ میلیمتر درنظر گرفته می شود. انحراف استاندارد این مخازن مطابق با نقشه ارائه شده نمونه مخزن تحت فشار ۸۰۲۱۸ طبقه فوقانی Centaur ماهوارهبر Atlas مقدار آن ۰/۰۴

$$R_{pgt} = [10, 615]$$

درنهایت چهارچوب بهینهسازی کلی این طراحی بهصورت رابطه ۲۵ بیان میشود:

$$d^* = \operatorname{argmin}_d(\max_{\mu z}(Mass_w(d, \mu_z)))$$

s.t.
$$Isp_{\min} \leq E(Isp_w(d, \mu_z)) \leq Isp_{\max}$$

 $Exp_{\min} \leq E(Exp_w(d, \mu_z)) \leq Exp_{\max}$
 $Pc_{\min} \leq Pc_i \leq Pc_{\max}$
 $Rpgt_{\min} \leq Rpgt \leq Rpgt_{\max}$
 $Con_{\min} \leq Con \leq Con_{\max}$
 $\rho_{\min} \leq \rho \leq \rho_{\max}$
 $Me_{\min} \leq Me \leq Me_{\max}$
 $Thrust_{\min} \leq Thrust \leq Thrust_{\max}$
 $tburn_{\min} \leq tburn \leq tburn_{\max}$
 $d_x - k\sigma_x \leq \xi_x \leq d_x + k\sigma_x$
 $\rightarrow x = \{Pc, Rpgt, Me\},$
 $z = \{Con, \rho, Thrust, tburn, Deg_{in}, Deg_{out}\}$
 $c, c, z(zep, e, ulticher arising of the constraints of t$

فصلنامهٔ علمی- پژوهشی علوم و فناوری فضایی دورهٔ ۱۴ / شمارهٔ ۳/ پاییز ۱۴۰۰ (شماره پیاپی ۴۸)

پارامترهای طراحی و فشار محفظه احتراق، شعاع مخزن تحتفشار و ماخ خروجی بهعنوان متغیر طراحی مفروض می شود. همان گونه که مشخص است در این چارچوب دو قید نسبت انبساط نازل و ضربه مخصوص به مسئله افزوده شده است. برای سایر پارامترهای مهم در طراحی نیز می توان به دلخواه قید به مسئله افزود، این قیدها در دست طراح است و به هر میزان می تواند به مسئله افزود، این قیدها در با این کار تنها مسئله و پیداکردن نقاط در ناحیه امکان پذیری محدودتر می شود. در جدول ۴ می توان به طور خلاصه مقادیر عدم قطعیت و بازههای متغیرهای طراحی، پارامترهای طراحی و قیدها را که با روش حداکثر درستنمایی توزیع جانسون مذکور محاسبه شده مشاهده کرد.

نەع	متغب	ى; ە	داده	انحراف	نوع
3	2	2.	موجود	-	متغير
	Thrust	[*****]	٣/۶%	8/8%	غير شناختى
	tburn	[٢٠۶٠]	•/•۵%	•/•۵%	غير شناختي
7		[1	دادہ تنک	۰/۵۵	شناختی
L		[29/7 81/4]	•/\%	•/\%	غير شناختي
	Deg_in	[۵۸.۶۲]	چند بازه	١/۵۵٠٩	شناختى
	Deg_out	[14,18.0]	چند بازه	•/٧۵٢۴	شناختى
		[•/14 44/8]	۵%	۵%	غير شناختي
d	Rpgt	[1+&10]	•/•۴%	•/•*%	غير شناختي
		[4/40 8/27]	۳%	۳%	غيرشناختي
	Isn	[71.4727]	_	محاسبه	_
C	rsp	[]		در اجرا	
C	Exp	[٣٠,٢٠٠]	-	محاسبه	_
				در اجرا	

جدول ۴- مقادیر پارامتر(Z)، متغیرهای طراحی (d) و قیدها (C)

نتایج و نتیجه گیری

بهطورکلی روشهای WCO با توجه به اینکه تقریباً یک مسئله بهینهسازی هستند و نیاز به محاسبه واریانس توابع هدف و قیدها نیست نسبت به سایر روشهای طراحی تحت عدم قطعیت مانند RBDO سرعت بالاتری دارند. بهمنظور مقایسه سه روش بیان شده WCO در طراحی یک سامانه پیشرانش عکسالعملی هیدرازین مبتنی بر حداکثر درستنمایی با توزیع جانسون تحت عدم قطعیت مبتنی بر حداکثر درستنمایی با توزیع جانسون تحت عدم قطعیت مبتنی بدو مشده است. برای کلیه روش ها سطح قابلیت اطمینان k عدد ۱ فرض شده است. سه روش بیان شده با یک بهینهسازی سنتی بدون عدم قطعیت مقایسه شده است در حالتی که تراست ۲۰۰ نیوتن و زمان سوزش مقدار ۶۰ ثانیه مفروض شدند. مقادیر حاصل در نرمافزار متلب اجرا شده و به ترتیب برای روش کلاسیک

علیرضا طلوعی، محمد فاتحی و بهروز کشتهگر

از بهینهسازی ازدحام ذرات و برای بهینهسازی بدترین حالت از دستور fmincon در حالت پیش فرض استفاده شده است.

			-	
	O_WCO	W_WCO	G_WCO	Classic
Mass	21/1720	21/1220	21/1220	۱٩/۵٨۰۰
$Mass_w$	21/1962	21/1908	71/17	-
Isp	221/226	220/222	2410/6212	741/111
Isp_{w1}	-1•/1988	-1./1987	-٩/۶٣٧.	-
Isp_{w2}	-77/9781	-۲۷/۹۷۸+	-3.16214	
A_e/A^*	121/9142	126/9142	126/2027	۲۰۰
$(A_e/A^*)_{w1}$	-•/•••٢	-•/••••٣	- T/VT 9 T	-
$(A_e/A^*)_{w2}$	-1.4/.4	-1.4/.1	-10Y/00	
evaluations	422216	39827	тятүл	306.

جدول ۵- مقادیر حاصل به ازای روش های مختلف

جدول ۶- مقادیر حاصل از طراحی

مقادير	جرم کل (Kg)	Isp(s)	p _c (bar)	R _{pgt} (m)
O_WCO	21/1220	739/226	4/8+18	•/•٩۶٩
W_WCO	51/1770	229/226	4/8087	•/•٩۶٧
G_WCO	71/1780	۲۳۹/۵۲۸	4/2929	•/•٩۶٧

M _e	تراست (N)	نسبت انبساط	<i>t</i> _b (s)
8/+NNS	47.	129/9147	۶۰
8/+NNS	47.	129/9147	۶.
۶/۰۸۷۲	47.	129/4085	۶.

غلظت هیدرازین٪	$\left(\frac{Kg}{s}\right)$ دبی	جرم موتور (Kg)	<i>T_c</i> (K)	
۶۱/۴	•/\YAY	1/1704	۱۰۷۱/۵	١/٢٨٠٧
۶۱/۴	+/ \YAY	1/1724	۱۰۷۱/۵	١/٢٨٠٧
۶۱/۴	•/\YAY	1/178.	۱۰۷۱/۵	١/٢٨٠٧

زاویه ورودی نازل (deg)	زاویه خروجی نازل (deg)	جرم كاتاليست	چگالی پیشران
۵۸	14	+/8NV	1++9
۵۸	14	+/8NNS	1++9
۵۸	14	٠/۶ ٨ ٩٠	1++9

M _{prop}	Re(m)	$R^*(m)$	L _{engine} (m)
1./1242	·/1074	+/+174	۰/۸۰۵۸
11/7747	•/1۵٧٣	+/+174	۰/۸۰۵۵
1./7742	•/1074	•/• 180	۰/۸۰۶۰

حداکثر درستنمایی برای تعیین عدم قطعیت دادههای بازهای و تنک در مجموعه خانواده توزیعهای جانسون استفاده شده است. همانگونه که در نتایج جدول نیز قابل مشاهده است روش WWCO توانسته است علاوه بر افزایش سرعت پاسخهایی نظیر روش OWCO را حاصل کند. مقادیر تفاوت دو روش در ارقام بالاتر اعشار است. این در حالی است که روش GWCO با مد نظر قرار دادن تقریب سری تیلور و نامساوی کوشی- شوارتز برای دامنه تغییرات عدم قطعیت مقادیر متفاوتی نسبت به دو روش دیگر حاصل نموده است.

مراجع

- [1] W. Yao and et al. "Review of uncertainty-based multidisciplinary design optimization methods for aerospace vehicles." Progress in Aerospace Sciences, Vol. 47, No. 6, pp. 450-479, 2011.
- [2] S. Xiao, Y. Li, M. Rotaru, J. Sykulski, "Considerations of uncertainty in robust optimisation of electromagnetic devices." International Journal of Applied Electromagnetics and Mechanics, vol. 46, no. 2, pp. 427-436, 2014.
- [3] Ren, Ziyan, Minh-Trien Pham, and Chang Seop Koh. "Robust global optimization of electromagnetic devices with uncertain design parameters: comparison of the worst case optimization methods and multiobjective optimization approach using gradient index." IEEE Transactions on Magnetics, Vol. 49, no. 2, pp. 851-859, 2013.
- [4] G. Steiner, A. Weber and C. Magele. "Managing uncertainties in electromagnetic design problems with robust optimization." IEEE transactions on magnetics, vol. 40, no. 2, pp. 1094-1099, 2004.
- [5] M. Fatehi, "Robust Design Optimization of An Upperstage Launch Vehicle", MSc thesis, 2015, (in persian).
- [6] W. L. Oberkampf, J.C. Helton, C.A. Joslyn, S.F. Wojtkiewicz, S. Ferson, "Challenge Problems: uncertainty in system response given uncertain parameters," Reliability Engineering and System Safety, Vol. 85, pp. 11-19, 2004.
- [7] S. Ferson, C.A. Joslyn, J.C. Helton, W.L. Oberkampf, Summary from the epistemic uncertainty workshop: consensus amid diversity." Reliability Engineering and System Safety, Vol. 85, No. 1-3, pp. 355- 369, 2004.
- [8] N.L., Johnson, S. Kotz and N. Balakrishnan, Continuous Univariate Distributions, vol. 1, 1994 and vol. 2. John Wiley and Sons. INC. 1995.
- [9] Snedecor, George W. and Cochran, William G., Statistical Methods, Iowa State University Press. 1989
- [10] DeBrota, Swain, Roberts, Venkataraman, , Input modeling with the Johnson System of distributions, 1988.
- [11] J. F. Monaco, D.S. Kidman, D. J. Malloy, D. G. Ward, J.F. Gist, "Automated Methods to Calibrate a High-Fidelity Thrust Deck to Aid Aeropropulsion Test and Evaluation." ASME Turbo Expo 2008: Power for Land, Sea, and Air. American Society of Mechanical Engineers, pp. 41-54, 2008.

همان گونه که از مقادیر در جدول ۵ مشخص است طراحی معین دارای وزن کمتری است ولی دقیقاً زمانی که عدم قطعیتها در متغیر و پارامترهای طراحی لحاظ شود هر دو قید نقض می شود اینجاست که از نظر مفهومی روش WCO بهوضوح قابل درک می شود. به عبارتی این روش نقطه بهینه را با قبول هزینهای در حدود ۱/۶ کیلوگرم به نقطهای منتقل میکند که قیدها نقض نشوند (به شکل ۱ ارجاع شود). با مقایسه سه روش، روش WCO اصلی دارای بالاترین دقت و در عین حال نیازمند بیشترین مجموع ارزیابی تابع هدف و قیدها است. این امر ناشی از دو بهینهسازی تودرتو برای محاسبه بدترين حالت تابع هدف و قيدها و جستجوى حداقل مقدار بهینه در ساختار این الگوریتم است. در مقایسه WWCO با GWCO روش WWCO دارای دقت بالاتری است. در بین سه روش، روش GWCO دارای بالاترین سرعت و حداقل تعداد ارزیابی است زیرا با حذف بهینهسازی داخلی با یک سری تیلور مرتبه اول به مسئله سرعت بخشيده ولى با توجه به ماهيت تقريبي بودن مسلماً از دقت کاسته می شود. برای جبران می توان از مراتب بالاتر سری تیلور استفاده کرد که طبیعتاً هزینه محاسبه افزایش مییابد. هر چند در مثال کنونی دارای دقت قابل قبولی است ولی با افزایش مقادیر عدم قطعیت در متغیرها با توجه به بهرهگیری این روش از سری تيلور به همان نسبت پاسخها از مقادير بهينه دور مي شوند. روش WWCO تقریباً از سرعت و دقت مناسبی برخوردار است و برای بسیاری از مسائل قابل استفاده است. نقطه ضعف این روش زمانی پدیدار می شود که در حلقه درونی برای محاسبه بدترین حالت در بازه $[x_0 - \Delta x_0 + \Delta]$ تغییرات تابع لزوماً صعودی و یا نزولی صرف نباشد. در این حالت نقطه اکسترمم، دیگر در ابتدا و انتهای بازه مذکور رخ نمیدهد. دو روش OWCO و WWCO تقریباً دارای پاسخهای مشابهی هستند درحالی که روش GWCO دارای پاسخ متفاوت تری است. در این روش علاوه بر تقریب سری تیلور از نامساوی کوشی شوارتز نیز استفاده شده که باعث بزرگتر شدن دامنه عدم قطعیت نسبت به یک سری تیلور عادی است.

در جدول ۶ می توان مقادیر دقیق تر هر بخش از زیر سامانه پیشرانش تکمؤلفهای با هر یک از روشهای مذکور را مشاهده کرد. در این جدول بدترین حالت پارامترهای طراحی لحاظ شده دقیقاً در روی مرزهای بیانشده قرار گرفته است. برای محاسبه مقادیر عدم قطعیت هر یک از پارامترها و متغیرهای طراحی از روش حداکثر درستنمایی توزیع جانسون استفاده شده است. برای نمایش جامعیت روش پیشنهادی از همه نمونه نوع متغیرهای بازهای و یا تنک بهره گرفته شده است. توجه به این نکته ضروری است که در چارچوب پیشنهادی متغیرهای طراحی از پارامترهای طراحی جدا شده و عدم قطعیت شناختی نیز در نظر گرفته می شود همچنین از

۱۳ /

علیرضا طلوعی، محمد فاتحی و بهروز کشته گر

- [27] David H. Huang and Dieter K. Huzel, Modern engineering for design of liquid-propellant rocket engines, Vol. 147. Institute of Aeronautics and Astronautics, Inc, 1992.
- [28] M. Fatehi, M. Nosratollahi, A.Hossein Adami, and S.M. Hadi Taherzadeh. "Designing Space Cold Gas Propulsion System using Three Methods: Genetic Algorithms, Simulated Annealing and Particle Swarm," *International Journal of Computer Applications*, vol. 118, no. 22, pp. 25-32, 2015.
- [29] A. E. Makled, and H. Belal. "Modeling of Hydrazine Decomposition for Monopropellant Thrusters." 13th International Conference on Aerospace Sciences & Aviation Technology. 2009.
- [30] D. Krejci, A. Woschnak, "Hydrogen peroxide decomposition for micro propulsion: simulation and experimental verification."47th AIAA/ASME/SAE/ASEE Joint Propulsion Conference & Exhibit. 2011.
- [31] A. Hossein. Adami, et al. "Multidisciplinary Design Optimization and Analysis of Hydrazine Monopropellant Propulsion System." *International Journal of Aerospace Engineering*, vol. pp. 1-9, 2015.
- [32] Editor(s): W. Ley, K. Wittmann, and W. Hallmann, eds. Handbook of space technology. Vol. 22. John Wiley & Sons, 2009.
- [33] Kesten, Arthur S. "Analytical Study of catalytic reactors for hydrazine decomposition." NASA UARL G 910461 1968.
- [34] A. Hossein Adami, Multidisciplinary design optimization of reentry vehicle considering guidance algorithm, Ph.D. thesis, Amirkabir University of Technology, Tehran, Iran, 2014.
- [35] Aerojet Monopropellant Rocket engine Data Sheets.Available:https://www.rocket.com/space/spacepower-propulsion/monopropellant-rocket-engines.
- [36] Moog Monopropellant thrusters Data Sheets.2013. Available:https://www.moog.com/products/propulsioncontrols/spacecraft/thrusters.html.
- [37] Airbus Defence and Space Chemical Monopropellant Thruster Family Data Sheets.2013.Available:https:// www.space-propulsion.com/brochures/hydrazinethrusters/hydrazine-thrusters.pdf,
- [38] P. McRight, Ch. Popp, Ch. Pierce and A.Turpin, "Confidence testing of Shell-405 and S-405 catalysts in a monopropellant hydrazine thruster." 41st AIAA/ASME/SAE/ASEE Joint Propulsion Conference & Exhibit, 2005.
- [39] M. J. Wilson, "Demonstration testing of a long-life 5lbf (22-n) mr-1061 monopropellant hydrazine rocket engine assembly." 41st AIAA/ASME/SAE/ASEE Joint Propulsion Conference & Exhibit, 2005.
- [40] G. P. Sutton and O. Biblares, *Rocket propulsion elements*. John Wiley & Sons, 2016.
- [41] Travis S. Taylor, *Introduction to rocket science and engineering*. CRC Press, 2009.
- [42] Fatehi, Mohammad, AlirezaToloei, and BehrozKeshtegar. "Optimal Design of Monopropellant Hydrogen Peroxide Propulsion Control System for a Satellite Orbital Transfer System under Uncertainty." Aerospace Knowledge and Technology Journal 9.2, 2020.

فصلنامهٔ علمی- پژوهشی علوم و فناوری فضایی دورهٔ ۱۴ / شمارهٔ ۳/ پاییز ۱۴۰۰ (شماره پیاپی ۴۸)

- [12] Jason, P. Modisette, "Maximum Likelihood Approach to State Estimation in Online Pipeline Models." 9th International Pipeline Conference American Society of Mechanical Engineers, 2012.
- [13] Xiao, Jie, and Bohdan Kulakowski. "Hybrid genetic algorithm: A robust parameter estimation technique and its application to heavy duty vehicles." *Journal of dynamic systems, measurement, and control*, vol. 128, No. 3, pp. 523-531, 2006.
- [14] R.A. Fisher, On the probable error of a coefficient of correlation deduced from a small sample, *Journal Metron*, vol. 1, pp. 3-32, 1921.
- [15] A. Haldar and Sh. Mahadevan, Probability Reliability and Statistical Methods in Engineering Design, John Willey & Sons. Inc., New York, 1999.
- [16] P. Raj Dey, "Robust and reliability-based design optimization under epistemic uncertainty." Available, http://lib.buet.ac.bd:8080/xmlui/handle/123456789/1430, 2015.
- [17] K. Zaman, M. McDonald, S. Mahadevan and L. Green, "Robustness-based design optimization under data uncertainty." *Structural and Multidisciplinary Optimization*, Springer, vol. 44, no.2, pp. 183-197, 2011.
- [18] S. Sankararaman, S. Mahadevan, Likelihood-based representation of epistemic uncertainty due to sparse point data and/or interval data, *Reliability Engineering* and System Safety, vol. 96, pp. 814-824, 2011.
- [19] K. Zaman and P. Raj Dey, "Likelihood-based representation of epistemic uncertainty and its application in robustness-based design optimization." *Structural and Multidisciplinary Optimization*, vol. 56, issue 4, pp. 767-780, 2017.
- [20] M. Nosratollahi, M. Fatehi, A.H, Adami, "Design of an Upper Stage Propulsion System by Multi Objective Hybrid PSO." *Journal of Space Science and Technology* (*JSST*), vol.13, no.3, pp. 1-16, 2020 (in Persian).
- [21] M. Nosratollahi, A.R. Novinzadeh, M. Zakeri, V. Bemani and Y. EmadiNoori, "Integrated Design of Orbital Transfer Block in an Optimized and Multistep Converged Environment," *Journal of Space Science and Technology* (*JSST*), vol. 7, no. 4, pp.23-27, 2015 (in Persian).
- [22] Walter E. Hammond, *Design methodologies for space transportation systems*, AIAA, 2001.
- [23] Dieter K. Huzel, D. H. Huang, Modern engineering for design of liquid-propellant rocket engines. vol. 147. AIAA, 1992.
- [24] A. Hossein Adami, M. Mortazavi, and M.Nosratollahi. "Multidisciplinary Design Optimization of Hydrogen Peroxide Monopropellant Propulsion System using GA and SQP." *International Journal of Computer Applications*, vol. 113, No. 9, pp. 14-21, 2015.
- [25] M. Nosratollahi, M. Fatehi, A. Hossein Adami, "Multidisciplinary Design Optimization of Hydrazine Monopropellant Propulsion System for Attitude Control of an Upperstage by *GA.3rd National and First International Conference in applied research on Electrical, Mechanical and Mechatronics Engineering*, 2015.
- [26] M. Tajmar, Advanced space propulsion systems, Springer; Softcover reprint of the original 1st ed. 2003 edition (September 8, 2012).